

Ieviešis ES direktīvu seksuālās vardarbības apkarošanai pret bērniem

Publicēts: 16.07.2013.

Informācija preseī

Šodien, 16.jūlijā, Ministru kabinets atbalstīja grozījumus vairākos likumos, lai Latvijas normatīvajos aktos ieviestu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu par seksuālas vardarbības pret bērniem, bērnu seksuālas izmantošanas un bērnu pornogrāfijas apkarošanu. Direktīvas mērķis ir izveidot samērīgu dalībvalstu krimināltiesisko regulējumu seksuālas vardarbības un bērnu seksuālas izmantošanas jomā, kā arī veicināt šādu nodarījumu novēršanu un nodrošināt efektīvu cietušo bērnu tiesību aizsardzību. Direktīva paredz precīzi noteiktas sankcijas atbilstoši katra konkrētā nodarījuma smagumam. Tāpat direktīvā ir ietverti jauni nodarījumu sastāvi - nodarījumi informācijas tehnoloģiju vidē, uzņēmējam bērnam seksuālos nolūkos un citi. Līdz ar krimināltiesisko regulējumu direktīvā ir paredzēti arī preventīvi pasākumi - speciālistu apmācības, informēšanas kampaņas, bērnu izglītošana, kā arī pasākumi pret tīmekļa vietnēm, kurās ir bērnu pornogrāfija vai caur kurām to izplata. Lai ieviestu direktīvu, paredzēts veikt grozījumus Krimināllikumā (KL), Kriminālprocesa likumā (KPL) Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā, Bērnu tiesību aizsardzības likumā (BTAL), Pornogrāfijas ierobežošanas likumā, Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā, likumā „Par valsts kompensāciju cietušajiem”, Ārstniecības likumā, likumā „Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem”, kā arī attiecīgajos Ministru kabineta noteikumos. Ar direktīvas ieviešanu plānots veikt konceptuāla rakstura izmaiņas KL nodaļā „Noziedzīgi nodarījumi pret tikumību un dzimumneaizskaramību”. Proti, tiks mainīta vispārējā pieeja jeb attieksme pret seksuāla rakstura darbībām, īpaši pavešanu netiklībā. Tas nozīmē, ka seksuālas darbības, kas izpaužas fiziskā kontaktā ar cietušo, tiks pilnībā nošķirtas no seksuālām darbībām bez fiziska kontakta. Minēto kategoriju noteikšana nepieciešama, lai novērstu pašlaik praksē esošās noziedzīgo nodarījumu kvalifikācijas problēmas - atšķirīgu noziegumu pamatsastāva un kvalificējošo pazīmju izpratni. Likumprojekts arī paredz atsevišķus KL pantus papildināt ar tādiem jauniem nodarījumiem, kā ekshibicionisms, bērna prostitūcijas izmantošana un bērna iesaistīšana pornogrāfiskā priekšnesumā. Ieviešot direktīvu, tiks kriminalizēta

jebkāda seksuāla darbība, kas izdarīta bez cietušā piekrišanas. Pašlaik kriminālbildība par izvarošanu vai vardarbīgu dzimumtieksmes apmierināšanu iestājas tikai tajos gadījumos, kad nodarījums ir izdarīts, lietojot vardarbību vai draudus. Savukārt direktīvā, kā arī Eiropas Padomes Konvencijā par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu ir plašāka pieeja, paredzot, ka sodāma ir jebkāda seksuāla darbība, kas izdarīta bez piekrišanas arī tajos gadījumos, kad vardarbības upuris nav izrādījis fizisku pretestību. Tāpat tiks mainīta attieksme pret cietušās personas vecumu, proti, bargākas sankcijas tiks piemērotas gadījumos, kad noziegums būs izdarīts pret bērnu, kurš nav sasniedzis dzimumbrieduma vecumu - 16 gadus. Pašlaik bargākas sankcijas piemēro, ja bērns nav sasniedzis 14 gadu vecumu. Savukārt bērnu tiesību aizsardzībai un interešu ievērošanai paredzēts noteikt KPL, ka juridiskās palīdzības sniegšana nepilngadīgam cietušajam un nepilngadīgā cietušā pārstāvim ir obligāta kriminālprocesā par nodarījumu, kas saistīts ar vardarbību, ko nodarījusi persona, no kuras cietušais ir materiāli vai citādi atkarīgs, vai nodarījumu pret tikumību vai dzimumneaizskaramību. Tāpat paredzēts veicināt individualizētu pieeju ikvienam bērnam, BTAL uzsverot nepieciešamību palīdzības sniegšanā izvērtēt konkrētā bērna vajadzības un attiecīgās situācijas apstākļus. Savukārt BTAL noteikto aizliegumu attiecībā uz darbu iestādēs, kurās uzturas bērni, paredzēts paplašināt, attiecinot to arī uz brīvprātīgo darbu, kas saistīts ar tiešu saskarsmi ar bērniem. Direktīvas ieviešanas termiņš ir 2013.gada 18.decembris. Ar grozījumiem normatīvajos aktos var iepazīties [Ministru kabineta mājaslapā](#). Sigita Vasiļjeva Sabiedrisko attiecību speciāliste Tālrunis: 67036739, 28611915 E-pasts: sigita.vasiljeva@tm.gov.lv
<https://www.tm.gov.lv/lv/jaunums/ieviesis-es-direktivu-seksualas-vardarbibas-apkarosanaipret-berniem>